

Zapisnik 6. seje Sveta ministra za naravne vire, prostor, okolje, podnebje in energijo za sodelovanje z nevladnimi organizacijami

29. september 2023 ob 10. uri, Ministrstvo za naravne vire in prostor

Prisotni:

Senka Šifković (podporno okolje za NVO s področja okolja in prostora), Aljoša Petek (pravno-sistemska vprašanja s področja okolja, narave in prostora), Damjan Vinko (biotska raznovrstnost), dr. Maja Simoneti (urejanje prostora), dr. Mihael Jožef Toman (vode), Nela Halilović (trajnostna mobilnost), Taj Zavodnik (energetika), mag. Tina Mikuš (zavarovana območja), Uroš Brežan, Damijan Uranker, dr. Katarina Groznik Zeiler, Aleš Jeraj, Žiga Vrevc Žlajpah (vsi MNVP), Tina Hočevnar (MOPE).

Dnevni red:

1. Predstavitev aktivnosti MNVP in Vlade RS za obnovo po vremenski ujmi 2023
2. Razprava in predlogi članov Sveta NVO
3. Razno

Ad. 1

Minister Brežan je predstavil do sedaj izvedene aktivnosti Vlade in ministrstva za naravne vire in prostor na področju odprave posledic vremenske ujme z avgusta 2023. Med ključnimi aktivnostmi je izpostavil:

- sprejem novele ZOPNN
- sprejem Zakona o interventnih ukrepih za odpravo posledic poplav in zemeljskih plazov iz avgusta 2023
- aktivnosti priprave Zakona o obnovi in razvoju

Prav tako je minister izpostavil informacijo, da je v proračunskih dokumentih, ki jih je na seji 28. septembra sprejela Vlada RS, uvrščena proračunska postavka »Financiranje sodelovanja z nevladnimi organizacijami«, ki predvideva sredstva za obdobje 2024 in 2025 za sofinanciranje projektov na področju narave, voda in prostora. Končna višina sredstev na postavki bo znana po sprejemu proračunskih dokumentov v Državnem zboru.

Ad. 2

Dr. Mihael Jožef Toman je izpostavil pomislek glede velikega števila posvetovalnih teles vlade in ministrstva za naravne vire in prostor in opozoril, da so avgustovske poplave pokazale na vse napake stanovanjske in prostorske politike v preteklosti. Kljub temu je smiselno, da se Svet za vode obdrži, saj ozaveščenosti med koncesionarji in prebivalci izven stroke ni, zato mora Svet za vode delovati ves čas.

Zakon o obnovi lahko predstavlja dvorezen meč glede skrbi zmanjševanja administrativnih ovir, da bo šlo na račun varstva narave.

Prav tako je problematiziral pomen oz. razumevanje termina na naravi temelječe rešitve, in sicer gre pri tem za iskanje dolgoročnih rešitev, ki se prilagajajo normalni funkciji narave, ki jih je potrebno iskati v širokem krogu strokovnjakov.

Pri načrtovanju obnove po avgustovskih poplavih hitenje ni nujno pametno in potrebno, razen v primerih, kjer se preprečuje jesenska havarija. Nikakor pa ni smiselno in smotno hiteti pri betoniranju vodotokov.

Aljoša Petek je predstavil pobudo nevladnih organizacij za poplavno obnovo, ki so jo naslovili na vlado in MNVP. Pobuda poudarja ključen pomen dolgoročnega razmisleka, ki mora temeljiti na celostni interdisciplinarni analizi stanja, kaj se je pravzaprav zgodilo. Tovrsten proces mora teči vzporedno s hitrimi aktivnostmi za zagotavljanje intervencij in obnove.

Na tak način je potrebno prenehati s spornimi praksami in sprejeti argumentirano odločitev, katera območja bo potrebno še varovati, katera pa prepustiti naravi oz. zanje zagotoviti nadomestna zemljišča. V kolikor s tem procesom ne bomo začeli takoj, se lahko kmalu ponovi situacija iz avgusta. Vodi je potrebno dati prostor, kar pa ne pomeni, da je potrebno graditi nove kanale.

V tej luči je potrebno začeti tudi s pripravo resne, celovite, nacionalne strategije na področju prilagajanja na podnebne spremembe. Pri tem je potrebno vključevati tako stroko, kot tudi prebivalce, ki jih rešitve zadevajo.

Mag. Tina Mikuš je na primeru Radenskega polja izpostavila težavo upravljavcev zavarovanih območij s komunalnimi vodami, ki zaradi zadrževalnikov niso odtekle skozi čistilno napravo. Poziva k povezavi naravovarstvene stroke in vodarske stroke za reševanje odpadnih komunalnih voda, saj čistilne naprave v praksi ne delujejo vedno. Podoben primer je tudi čistilna naprava Grosuplje.

Dr. Maja Simoneti je opozorila, da je problem odpadne vode prisoten povsod, ker je vezan na upravljanje komunalne infrastrukture. Tovrstne primere je potrebno imeti v mislih ob spreminjanju postopkov umeščanja v prostor. Sodelovanje vseh strok, ki so vključene v postopke, je ključno pri prilagajanju na podnebne spremembe. Potrebujemo analizo procesnega vodenja, da bi razumeli, kako voditi procese do konsenza družbe. Ključna težava je proaktivno vodenje postopkov, saj le tako lahko umeščamo v prostor kvalitetno in tudi hitreje.

Na podlagi celovite analize je potrebno načrtovati sistemske in strukturne spremembe. Pri tem sta ključni dve izhodišči:

- prostorska politika nima naboja, ni pregledna in je razparcelirana
- slediti je potrebno paradigmi celovitega in povezovalnega prostorskega načrtovanja, kar vzpodbuja vzdržni razvoj, ki ne upošteva samo na ekonomskih vidikov.

Trenutno nadzora nad prostorom ni. Sistem mora biti dovolj pregleden, da dovolj ljudi ve, kaj so pogoji za posege v prostor. Pogoji morajo biti enakopravni in varovati interese vseh. Javna razprava mora biti namenjena pomiritvi vseh udeležencev v postopku. Potreba po posvetovalnih telesih je pokazala na potrebo po široki deležniški razpravi, ki se mora preliti v vse postopke.

Vzdrževalna dela v javno korist so problematična, ker gre za mikropoškodbe v prostoru. Točne podatke o dogodku, stanju v prostoru in ukrepih, ki se izvajajo, bi bilo potrebno narediti javno dostopne ter pregledne. Prostorski načrtovalci si želijo uporabe sonaravnih rešitev, a potreba po poenotenju terminologije.

Senka Šifković je opozorila, da je odprava administrativnih ovir napačen termin, saj gre v resnici za odklapanje sistemskih varovalk. Prav tako je izpostavila problem nadzora nad

dogajanjem v prostoru. Konkretno nadzorne funkcije nad udejanjanjem ZUREP-a na terenu v občinah ministrstvo, pristojno za prostor, nima več.

Aljoša Petek je poudaril, da je potrebno poskrbeti, da so vodotoki upoštevani v celoti oz. da se načrtovanje na nivoju vodotokov odraža tudi v praksi. Predlog, da se s strani države zagotovi tudi nadzor nad občinskimi posegi v prostor in urejanje vodotokov. Potrebno se je pogovoriti tudi o obsegu občinske avtonomije, vsaj z vidika zagotavljanja kadrovskih in finančnih virov za tovrstni nadzor. Predlog za moratorij na gradnjo na ogroženih območjih.

Dr. Maja Simoneti je izpostavila, da je sedanja krizna situacija priložnost, da sistem ustvarimo drugače. Prostorsko načrtovanje nima lastnega poslanstva, temveč je orodje v službi javnih politik, saj je priložnost sedaj velika.

Damjan Vinko je med drugim izpostavil, da mnoge javne službe, vključno z MNVP, še kar komunicirajo potrebo po regulaciji in kanalizaciji rek, četudi nam je ravno to kot osrednje povzročilo hude težave. Sprašuje se, ali so bile izdelane analize problemov in analize učinkovitosti načrtovanih ukrepov.

Mag. Tina Mikuš je poudarila, da so NVO in civilna družba zaveznik MNVP in lahko predstavljajo glasnik poslanstva ministrstva, pristojnega za naravo, vode in prostor. Z vidika nadzora problem niso samo občine, temveč tudi koncesionarji, ki predstavljajo podaljšek države.

Minister Brežan je v odzivu poudaril, da je glavni problem, s katerim se trenutno soočamo dejstvo, da je država v zadnjih desetletjih zanemarila upravljanje vodotokov. Sistem je v tem trenutku nastavljen tako, da se vode urejajo v obsegu porečij. Z njimi upravlja DRSV preko koncesionarjev, ki pa so finančno podhranjeni. MNVP je tisti, ki brani določbe Gradbenega zakona in ZUREP-a, pri tem je podpora NVO in civilne družbe ključna, zato v tem položaju delujemo kot zavezniki. Proces prostorskega načrtovanja ima svoj namen, ki ga mora MNVP zagovarjati, in za katerega je potreben čas.

Direktorica Direktorata za naravo dr. Katarina Groznik Zeiler je poudarila, da si MNVP prizadeva, da bodo rešitve v Zakonu o obnovi sledile spoznanju, da so avgustovske poplave pokazale, kje smo v preteklosti delali napake, ter se usmerile v proaktiven pristop k reševanju omenjenih izzivov. DzN si v sodelovanju z ZRSVN prizadeva za celovit pogled k reševanju poplavne ogroženosti. Glede terminološkega vprašanja je DzN pripravljen na razpravo in ne prejudicira nobenega od uporabljenih terminov.

DZPG je izpostavil, da je potrebno v okviru obnove potrebno paziti, da se ne bodo umeščali nepovezani posegi v prostor. Podatke glede škodnega dogodka obdeluje Služba za informacijske sisteme in bodo, ko bodo obdelani, na voljo celotni javnosti.

Ad. 3

Damjan Vinko je izpostavil, da člani sveta in NVO še vedno niso prejel mnenja MNVP glede sanacijskega načrta po požaru na Goriškem Krasu. Ocenjuje še, da MNVP s svojimi dejavnostmi ni resen pri vključevanju strok in NVO pri krajinski zasnovi Krasa. Vprašal je še, ali predstavniki MNVP tudi sodelujejo v vladni skupini za preučitev tožbe glede hidroelektrarne Mokrice in pri tem dobil pritrdilni odgovor.

Naslednja seja je predvidena za mesec oktober, sklicatelj je MOPE. Tema in termin se uskladiata naknadno, predvidoma pred novembrskimi počitnicami.

Predlogi za teme:

- informacija o Uredbi o mejnih vrednostih za hrup
- uvedba kavcijskega sistema v Sloveniji. Prošnja po zunanjem sodelavcu na naslednji seji (Erika Oblak iz Ekokroga)
- pobuda za zaščito dreves v urbanem okolju
- ZGJSVO
- merila za Podnebni sklad
- razprava o JEK-2

DZPG opozori tudi na začetek Meseca prostora in razpis za projekte NVO v okviru Meseca prostora.